

SOCIALINĖ INTEGRACIJA. Būsto įsigijimas; Investicijos; Draudimo klausimai;

Kvalifikacijų pripažinimas

KVALIFIKACIJŲ PRIPAŽINIMAS

Kalbant apie užsienio kvalifikacijų pripažinimą išskiriami du pagrindiniai kvalifikacijų pripažinimo tipai: akademinis ir profesinis.

AKADEMINIS PRIPAŽINIMAS

Akademinis pripažinimas reiškia kvalifikacijos vertės akademinę prasmę nustatymą, t. y. nustatoma, ar kvalifikacija iš esmės tenkina atitinkamai kvalifikacijai Lietuvoje keliamus reikalavimus akademinę prasmę. Akademinį užsienio kvalifikacijų pripažinimą, priklausomai nuo įgyto išsilavinimo lygmens ir siekiamo tikslo, Lietuvoje vykdo kelios institucijos:

- [Studijų kokybės vertinimo centras](#). Užsienio kvalifikacijos akademinis pripažinimas SKVC atliekamas per 1 mėnesį nuo visų reikalingų dokumentų, pateikimo dienos. [Daugiau informacijos](#).
- [Švietimo ir mokslo ministro įgaliojimą turinčios aukštosios mokyklos](#) (šiuo metu tokį įgaliojimą turi Vilniaus universitetas, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Vytauto Didžiojo universitetas, Kauno technologijos universitetas, ISM vadybos ir ekonomikos universitetas, Aleksandro Stulginskio universitetas, Mykolo Romerio universitetas ir LCC tarptautinis universitetas).
- [Lietuvos mokslo taryba](#) (užsienio mokslo (meno) daktaro laipsnių atveju).

PROFESINIS PRIPAŽINIMAS

Profesinis pripažinimas reiškia kvalifikacijos vertės profesinę prasmę nustatymą, t. y. ar kvalifikacija atitinka tam tikrai profesinei veiklai keliamus reikalavimus.

Tai užsienyje įgytos kvalifikacijos pripažinimas, kai asmuo siekia imtis tam tikros profesinės veiklos. Atliekant profesinį kvalifikacijos pripažinimą svarbu ne tik įgyta kvalifikacija, bet ir ar asmens žinios, profesiniai gebėjimai ir įgūdžiai, pakankami imtis atitinkamos profesinės veiklos priimančioje šalyje.

SKIRIAMI DU PROFESINIO PRIPAŽINIMO TIPAI:

- [kai profesija, kurios siekiama, yra reglamentuojama](#), t.y., kai sprendimą dėl tinkamumo tai profesijai priima centralizuotai paskirtos kompetentingos institucijos;
- [kai profesija, kurios siekiama, yra nereglamentuojama](#), t.y., kai sprendimą dėl įdarbinimo priima darbdavys. Atliekant profesinį pripažinimą dažnai prireikia ir akademinio pripažinimo, nes darbdaviams svarbu turėti informaciją apie kvalifikacijos akademinę vertę.

DRAUDIMO PASLAUGOS

Ką verta žinoti grįžtantiems iš užsienio?

Informacija ketinantiems grįžti į Lietuvą.

Ką verta žinoti apie privalomąjį sveikatos draudimą grįžtantiems į Lietuvą? Kaip laiku pasirūpinti privalomuoju sveikatos draudimu ir gauti teisę į apdraustiesiems teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas, už kurias sumoka ligonių kasos?

Nuo ko pradėti: trys žingsniai

Pirmas - jei išvykdami iš Lietuvos deklaruojate gyvenamosios vietos pakeitimą, grįžę gyventi į gimtinę visų pirma deklaruokite savo gyvenamąją vietą. Tai padaryti galima internetu „Elektroninių valdžios vartų“ interneto svetainėje adresu www.epaslaugos.lt arba seniūnijoje, aptarnaujančioje tą savivaldybės teritorijos dalį, kurioje gyvenate.

Antras - pasirūpinkite visiems nuolatiniais Lietuvos Respublikos gyventojams svarbia teise į apdraustiesiems laiduojamą medicinos pagalbą, tačiau nepamirškite, kad šią teisę įgyjate įvykdę prievolę - sumokėję nustatytas privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokas. Kaip ir daugelyje Europos šalių, apdraustuojų privalomuoju sveikatos draudimu laikomas tas, už kurį mokamos arba kuris moka įstatymo nustatyto dydžio privalomojo PSD įmokas. Jei grįžęs iš užsienio, kurį laiką nedirbate, PSD įmokas turite mokėti savarankiškai, jei nesate draudžiamas valstybės lėšomis. Valstybės lėšomis gali būti draudžiami pensininkai, darbo biržoje registruoti bedarbiai, moksleiviai, dieninių studijų studentai, vienas iš tėvų, auginantis vaiką iki 8 metų ir kt.

Jei ieškositės darbo, užsiregistruokite darbo biržoje, kuri priims sprendimą, suteiks Jums bedarbio statusą ir perduos duomenis ligonių kasoms, kad Jūs galėtumėte būti draudžiami valstybės lėšomis.

Trečias - pasirinkite gydymo įstaigą ir joje prisirašykite. Svarbu žinoti, kad turite teisę pasirinkti pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigą ir šeimos gydytoją. Prieš registruodamiesi įsitikinkite, kad jūsų pasirinktoji gydymo įstaiga (poliklinika ar šeimos gydytojo centras, klinika) yra sudariusi sutartį su teritorine ligonių kasa dėl pacientams teikiamų paslaugų apmokėjimo. Tuomet jums nereikės mokėti už paslaugas, apmokamas Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto lėšomis. Taip pat sužinokite, kokios paslaugos ir kokiais atvejais gali būti mokamos. Visais atvejais apie mokamas paslaugas jus turi informuoti gydantysis gydytojas, gydymo įstaigos administracija, mokamų paslaugų įkainiai turi būti skelbiami gydymo įstaigoje. Jei abejojate, ar privalote mokėti už teikiamas paslaugas, pirmiausiai kreipkitės į gydymo įstaigos administraciją, o nepavykus sužinoti - į ligonių kasas.

Kas atsitinka, jei išvykdami nedeklaruojate išvykimo, o grįžus prireikia medikų pagalbos?

Lietuvos Respublikos piliečio pareiga deklaruoti savo gyvenamosios vietos pakeitimus, jei išvykstama ilgesniam nei pusės metų laikotarpiui, yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme. Pasitaiko, kad šią pareigą pamiršta nusprendusieji padirbėti užsienyje, o grįžę į Lietuvą, tokie „užmirštuoliai“ susiduria su problema - jie privalo sumokėti ne tik PSD įmoką, bet ir susikaupusią skolą už tuos laikotarpius, kai Lietuvoje negyveno. Taip atsitinka todėl, kad PSD įmokas renkanti institucija - „Sodra“ - neturėjo duomenų apie išvykimą ir emigravusiam asmeniui taikė prievolę mokėti PSD įmokas.

Tad paprasčiausias sprendimas - išvykstant deklaruoti išvykimą, o grįžus - deklaruoti gyvenamąją vietą Lietuvoje, laiku sumokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas ir tapti apdraustuoju. Tik tuomet turėsite teisę į valstybės laiduojamą medicinos pagalbą ir paslaugas susirgus.

Jei esate apdraustas toje šalyje, kur dirbate ir norite gydytis Lietuvoje

Lietuvos piliečiai, legaliai dirbantys ir mokantys mokesčius bet kurioje Europos Sąjungos (ES) šalyje ar vienoje iš šių Europos ekonominei erdvei priklausančių šalių - Norvegijoje, Islandijoje, Lichtenšteine ar Šveicarijoje - toje šalyje yra apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu ir ten gauna tokias pat sveikatos priežiūros paslaugas kaip ir tos šalies piliečiai. Jei esate apdraustas ir planuojate pasisvečiuoti Lietuvoje, išvykdami iš ES šalies, kurioje legaliai dirbate, nepamirškite pasiimti Europos sveikatos draudimo kortelės, kurią Jums išduos tos šalies valstybinio sveikatos draudimo įstaiga. Ši kortelė pravers, jei Lietuvoje prireiktų būtinosios medicinos pagalbos.

Jei norėtumėt atvykti gydytis Lietuvoje, gaukite iš tos ES šalies, kurioje dirbate, valstybinio sveikatos draudimo įstaigos išduodamą dokumentą S2 arba E112 formos pažymą, leidžiančius kitoje ES šalyje (taip pat ir Lietuvoje) gauti planines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, už kurias sumokės draudžiamąjį dokumentą išdavusios šalies institucija.

Jei grįžtate gyventi į Lietuvą

Jei dirbote ES šalyje ir buvote apdrausti valstybės nustatyto sveikatos draudimu, nepamirškite atsivežti tos ES šalies, kurioje buvote apdrausti, išduotą E 104 formos pažymą, kurią išduoda institucijos, atsakingos už socialinių išmokų mokėjimą. Šioje pažymoje nurodoma, kokias įmokas mokėjote šalyje, kurioje gyvenote. Pateikus šį dokumentą „Sodros“ užsienio išmokų tarnybai, bus apskaičiuotas Jūsų stažas, jei norėsite jį sumuoti tam, kad gautumėte „Sodros“ išmokas (jei atsivešite ir pateiksite šį dokumentą patys, nereikės laukti, kol dokumentai bus pateikti Lietuvos institucijoms pagal užklausimą kitos šalies institucijoms). Šioje pažymoje pateikiama informacija visus darbo ir įmokų mokėjimo bei gyvenimo toje pačioje šalyje laikotarpius.

Kiekvienas grįžęs Lietuvos pilietis nuo gyvenamosios vietos deklaravimo datos tampa draudžiamuoju, o nuo privalomojo sveikatos draudimo įmokos sumokėjimo datos - apdraustuoju Lietuvoje ir gali pradėti naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, apmokamomis PSDF biudžeto lėšomis.

Kada įsigalioja privalomasis sveikatos draudimas?

Dirbantiems ir atlyginimą gaunantiems gyventojams privalomasis sveikatos draudimas Lietuvoje įsigalioja nuo tos dienos, kurią atsirado pagrindas mokėti PSD įmokas. Įmokas mokančių gyventojų privalomasis sveikatos draudimas įsigalioja nuo tos dienos, kurią buvo pradėtos mokėti PSD įmokos ir galioja iki apmokėto mėnesio paskutinės dienos. Jei PSD įmokos nesumokamos, draudimas pradės galioti tik apmokėjus susikaupusią skolą, apskaičiuotą ne daugiau kaip už 5 metus.

Svarbu nepamiršti, kad įmoką už einamąjį mėnesį būtina sumokėti iki to mėnesio paskutinės dienos. jei tai nepadaroma, privalomojo sveikatos draudimo galiojimas nutrūksta.

Kokio dydžio PSD įmoką reikia mokėti?

- Dirbantieji pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojai, asmenys gaunantys pajamas pagal autorinę sutartį, pajamas iš sporto ar atlikėjo veiklos, taip pat asmenys, gaunantys tantjemas moka 6 proc. dydžio PSD įmokas, o draudėjai (juridiniai asmenys) - 3proc. dydžio PSD įmokas nuo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos. Ši įmoka yra apskaitoma draudėjo ir pervedama „Sodrai“, tad apdraustajam ja rūpintis nereikia.
- Individualią veiklą vykdančios gyventojai moka 9 proc. dydžio PSD įmokas nuo sumos, nuo kurios skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos. Tokie asmenys, jei nepatenka į kitas apdraustųjų grupes, kas mėnesį moka 9 proc. minimalios mėnesinės algos dydžio PSD įmokas (nuo 2018-01-01 įmoka yra 36 Eur), o pasibaigus kalendoriniams metams turi perskaičiuoti sumokėtas ir mokėtinas PSD įmokų sumas skirtumą.
- Dirbantieji pagal verslo liudijimus kas mėnesį moka 9 proc. minimalios mėnesinės algos dydžio PSD įmokas (nuo 2018-01-01 įmoka yra 36 Eur). Gyventojų, kurie priklauso valstybės lėšomis draudžiamų asmenų grupei, PSD įmokos apskaičiuojamos proporcingai išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpiui.
- Draudėjai (individualios įmonės, ūkinės bendrijos ir mažosios bendrijos) už individualių įmonių savininkus, ūkinių bendrijų tikruosius narius ir mažųjų bendrijų narius moka 9 proc. dydžio PSD įmokas nuo sumos, nuo kurios skaičiuojamos jų socialinio draudimo įmokos.
- Mažųjų bendrijų vadovai moka 6 proc. dydžio PSD įmokas, o draudėjai (mažosios bendrijos) - 3proc. dydžio PSD įmokas nuo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos.
- Žemės ūkio valdytojai, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis yra ne didesnis kaip 2 ekonominio dydžio vienetai, kas mėnesį moka už save 3 proc. minimaliosios mėnesinės algos dydžio PSD įmokas (nuo 2018-01-01 įmoka yra 12 Eur).
- Draudėjai (paslaugų gavėjai), gaunantys pagal paslaugų kvitą teikiamas žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas, sumoka už paslaugų teikėjų 9 proc. dydžio PSD įmokas nuo atlygio sumos, priskaičiuotas paslaugų teikėjui už suteiktas paslaugas.
- Savarankiškai besidraudžiantys asmenys kas mėnesį moka už save 9 proc. minimaliosios mėnesinės algos dydžio PSD įmokas (nuo 2018-01-01 įmoka yra 36 Eur). Visą reikalingą informaciją apie PSD įmokų mokėjimą, jų dydį galima rasti „Sodros“ interneto svetainėje. Pasitikrinti, ar esate apdraustas privalomuoju sveikatos draudimu, galima Valstybinės ligonių kasos prie sveikatos apsaugos ministerijos (VLK) interneto svetainėje.

Kas apmokama Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis? Kokiose gydymo įstaigose teikiamos ligonių kasų apmokamos paslaugos?

Už apdraustiesiems privalomuoju sveikatos draudimu teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas, jiems išrašytus kompensuojamuosius vaistus, medicinos pagalbos priemones, ortopedijos technikos priemones ir kt. ligonių kasos sumoka gydymo įstaigoms, vaistinėms ir įmonėms PSDF lėšomis. Tad apdraustiesiems nereikia mokėti už tai, už ką sumoka ligonių kasos.

Svarbu žinoti, kad už ligonių kasų kompensuojamas paslaugas mokėti nereikia, jei kreipiatės į gydymo įstaigą, kuri turi sudariusi sutartį su ligonių kasa dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir apmokėjimo - tokios sutartys sudaromos ir su viešosiomis, ir su privačiomis gydymo įstaigomis. Informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigas, su kuriomis ligonių kasos sudaro sutartis ir gydymo įstaigų teikiamas PSDF lėšomis apmokamas paslaugas galite rasti ir teritorinių ligonių kasų Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panėvėžio TLK interneto svetainėse. Gydymo įstaigoje verta pasiteirauti, kokios paslaugos teikiamos ir apmokamos PSDF lėšomis pagal sudarytas sutartis.

Daugelis gydymo įstaigų teikia ir mokamas paslaugas - jų sąrašo ir kainų taip pat prašykite gydymo įstaigoje.

Atminkite, kad neapdrausti (ar neapsidraudusieji) privalomuoju sveikatos draudimu už medicinos paslaugas (išskyrus gyventojams teikiamą būtinąją medicinos pagalbą) turi mokėti visą paslaugos kainą.

INVESTICIJOS

Jaunųjų profesionalų programa (JPP) „Kurk Lietuvai“ - pirmoji ir kol kas vienintelė profesinio tobulinimo ir gerosios užsienio praktikos pritaikymo programa Lietuvoje, kuri suteikia galimybę profesionalams savo žiniomis ir idėjomis prisidėti prie modernios Lietuvos ateities kūrimo.

2012 m. prasidėjusi JPP „Kurk Lietuvai“ į Lietuvą kasmet pakviečia dalyvauti programoje tarptautinės patirties turinčius jaunos profesionalus. 12 programos mėnesių JPP dalyviai rotacijos principu nacionalinio ir regioninio lygmens viešojo sektoriaus institucijas konsultuoja Lietuvos įvaizdžio gerinimo, konkurencingumo didinimo, verslumo skatinimo, tiesioginių užsienio investicijų pritraukimo ir su jais susijusiais klausimais.

JPP nauda ir galimybės jaunesiems profesionalams

- inicijuoti ir/ar dalyvauti įgyvendinant svarbius ir realius projektus Lietuvos viešajame sektoriuje;
- tikslingai pritaikyti įgytas žinias bei patirtį;
- kaupti vertingą profesinę patirtį dirbant Lietuvos viešajame sektoriuje, dalyvaujant JPP mokymuose ir papildomose veiklose bei sėkmingai integruotis į Lietuvos darbo rinką;
- dalyvauti susitikimuose su strateginiais sprendimų priėmėjais Lietuvos ir pasaulio politiniame, ekonominiame ir socialiniame gyvenime ir išplėsti savo profesinių kontaktų tinklą.

Investuok Lietuvoje skelbia:

- Talentingi profesionalai padės išplėsti Jūsų verslą
- Lietuvoje jums bus sudarytos palankios sąlygos plėtoti verslą
- Siekdami dinamiškos verslo plėtros, Lietuvoje atrasite puikių, talentingų darbuotojų ir verslo infrastruktūrą už konkurencingą kainą.
- Patogi geografinė padėtis, gerai organizuota logistika ir geriausia pasaulyje IRT infrastruktūra - Lietuvoje rasite visko, ko reikia verslui plėtoti.⁵
- Baltijos regiono inovacijų srities lyderė, didelį dėmesį ir paramą skirianti talentams skatinti ir ugdyti.
- Nesvarbu, kas jums labiau prie širdies, - šurmuliuojantis miestas ar rami ir atoki kaimo vietovė, - Lietuvoje rasite jūsų gyvenimo būdui tinkamą vietą.

BŪSTO ĮSIGIJIMAS

PARAMA JAUNOMS ŠEIMOMS VISOJE LIETUVOJE

Kas gali gauti šią paramą?

- jaunos šeimos, auginančios vieną ar daugiau vaikų (įvaikių) - apmokama 10 procentų suteikto valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito (ar šio būsto kredito likučio) sumos;
- šeimos, kuriose vienas iš vaikų (įvaikių) tėvų yra miręs - apmokama 10 procentų kredito sumos;
- šeimos, auginančios tris ar daugiau vaikų (įvaikių) - apmokama 20 procentų kredito sumos;
- buvę likę be tėvų globos (rūpybos) asmenys, iki jiems sukanka 35 metai, ar jų šeimos - apmokama 20 procentų kredito sumos;
- neįgalieji arba šeimos, kuriose yra neįgaliųjų, - apmokama 20 procentų kredito sumos.

Jeigu atitinkate vieną iš aukščiau paminėtų sąlygų, tuomet taip pat turite atitikti šias sąlygas:

- Parama suteikiama jaunoms šeimoms perkančioms pirmąjį būstą, tad tuo metu negalite turėti savo nuosavo būsto;
- Jūsų pajamos negali viršyti nustatytų VRP dydžių per metus (žiūrėti Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo [11 straipsnį](#));
- Pagal jaunos šeimos sąlygą yra būtina turėti vaikų.

Kokio dydžio gali būti būsto kredito suma?

1. 53 tūkstančiai eurų arba ekvivalentas kita valiuta - asmeniui be šeimos;
2. 87 tūkstančiai eurų arba ekvivalentas kita valiuta - dviejų ar daugiau asmenų šeimai;
3. 35 tūkstančiai eurų arba ekvivalentas kita valiuta - nuosavybės teise turimam būstui rekonstruoti, neatsižvelgiant į asmens šeiminių padėčių.

Paramą būsto pirkimui galite panaudoti pradiniam įnašui arba mėnesinėms įmokoms padengti.

Kur kreiptis dėl paramos būstui, kaip vyksta visa procedūra?

Dėl paramos reikia kreiptis į savo savivaldybę kur esate registruojami gyvenamąją vietą. Savivaldybėje pateikiate dokumentus, atliekama patikra ir gaunate sprendimą dėl galimybės gauti paramą. Jeigu atsakymas teigiamas, tuomet su ta pažyma galite eiti į būsto paskolas su parama išduodančius bankus ar kredito unijas. Savivaldybės išduota pažyma kredito įstaigai (bankui arba unijai) turi būti pristatyta per 15 dienų nuo pažymoje nurodytos datos.

[Daugiau informacijos apie paramą būstui įsigyti](#). (Parengta pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informaciją.)

Finansinė paskata jaunoms šeimoms regionuose

Jauna šeima, kurioje abu sutuoktiniai arba vienas vaiką auginantis tėvas ar mama yra ne vyresni kaip 36 metų, gali pretenduoti į valstybės paramą būsto kredito daliai. Jaunoms šeimoms siūlomos tokios subsidijos:

- neauginančioms vaikų - 15 proc.;
- auginančioms 1 vaiką - 20 proc.;
- auginančioms 2 vaikus - 25 proc.;
- auginančioms 3 ir daugiau vaikų - 30 proc.

Padidėjus šeimai galima kreiptis dėl papildomos subsidijos, tačiau kreipimosi metu šeima turi atitikti jaunos šeimos apibrėžimą, tai yra sutuoktiniai arba vienas vaikus auginantis asmuo negali būti vyresni nei 35-erių.

Būsto kredito suma, pagal kurią apskaičiuojama jaunai šeimai suteikiama subsidija, negali būti didesnė kaip 87 tūkstančiai eurų. Ji išmokama ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo būsto kredito suteikimo dienos.

Sklypui, kuriame turi būti statomas jaunos šeimos būstas, gali būti skiriama ne daugiau kaip 15 proc. būsto kredito sumos.

Parama skiriama įsigyjant pirmą būstą tik regione: kompensacijos nėra taikomos įsigyjant būstą Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių miestuose, Druskininkuose, Birštone, Neringoje, Trakų mieste, Lentvaryje, Utenoje taip pat dalyje Palangos miesto. Tikslią informaciją apie tai, kuriose vietovėse subsidija gali būti taikoma bei atitinkamą žemėlapi [rasite čia](#).

Norintys gauti subsidiją turi būti deklaravę gyvenamąją vietą Lietuvoje arba įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių žmonių apskaitą. Subsidija galima ne tik Lietuvos piliečiams ir jų šeimos nariams, bet ir Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės šalių piliečiams bei kitiems užsieniečiams, kurie turi ilgalaikį leidimą gyventi Europos Sąjungoje arba jiems Lietuvoje yra suteiktas prieglobstis.

Jauna šeima, kuriai suteikta subsidija būsto kredito pirmajam būstui įsigyti, negali visiškai laisvai disponuoti įsigytu nekilnojamoju turtu: jeigu per pirmuosius 10 metų nuosavybės teisės būtų perleistos kitam žmogui, subsidija turės būti grąžinta į valstybės biudžetą. Kaip vyksta subsidijos suteikimas?

Pagrindiniai žingsniai:

1. Jauna šeima regione susiranda būstą pirkimui arba sklypą statybai.
2. Šeima deklaruoja turtą ir užpildo prašymą www.spis.lt arba tiesiogiai savivaldybėje.
3. Savivaldybė per 10 darbo dienų išduoda pažymą subsidijai gauti, jeigu tam yra lėšų ir jei šeima atitinka kriterijus. Jei visos lėšos tiems metams išnaudotos, pažyma neišduodama, bet formuojamas sąrašas naujam finansavimo periodui laikantis eiliškumo pagal prašymo pateikimo datą. Jauna šeima šį statusą turi atitikti tik prašymo pateikimo metu. Tai reiškia, kad jeigu nesant pinigų subsidijoms šeima turi palaukti kitų metų ir sutuoktiniams per tą laiką sueina 36-eri, jie vis tiek prašymo teikimo metų buvo 35-erių ir atitinka kriterijus.
4. Jauna šeima su gauta pažyma per 15 kalendorinių dienų kreipiasi į pasirinktą kredito įstaigą.
5. Kredito įstaiga per du mėnesius priima sprendimą suteikti kreditą arba ne. Nusprendusi suteikti paskolą būstui kredito įstaiga pasirašo kreditavimo sutartį su jauna šeima.
6. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ne vėliau kaip per 4 mėnesius perveda subsidiją už jauną šeimą kredito įstaigai. *Įstatymas įsigaliojo 2018 m.*

Parama būstui išsinuomoti teikiama asmenims ir šeimoms:

- nuomojant socialinį būstą;
- mokant būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensaciją. Teisę į socialinio būsto nuomą turi asmenys ir šeimos, kurie atitinka šiuos reikalavimus:
  - ✓ Duomenys apie jų gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, o neturinčiųjų gyvenamosios vietos - apie savivaldybę, kurios teritorijoje gyvena, yra įrašyti į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą;
  - ✓ Už kalendorinius metus deklaruotas turtas ir gautos pajamos neviršija [nustatytų pajamų ir turto dydžių](#);
  - ✓ Neturi Lietuvos Respublikos teritorijoje nuosavybės teise būsto, arba turimas būstas yra fiziškai nusidėvėjęs daugiau kaip 60 procentų, arba turimo būsto naudingasis plotas, tenkantis vienam asmeniui ar šeimos nariui, yra mažesnis kaip 10 kvadratinių metrų arba yra mažesnis kaip 14 kvadratinių metrų, jeigu šeimoje yra neįgalusis arba asmuo, sergantis lėtinės ligos sunkia forma.

Teisę į būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensaciją turi asmenys ir šeimos, turintys teisę į paramą būstui išsinuomoti, išsinuomoję fiziniams ar juridiniams asmenims (išskyrus savivaldybėms) priklausantį tinkamą būstą, esantį savivaldybės, kurioje asmuo ar šeima yra deklaravę savo gyvenamąją vietą, teritorijoje. Savivaldybės vykdomoji institucija, atsižvelgdama į turimą biudžetą, priima sprendimą pasiūlyti pasinaudoti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensacija.

Asmenys (šeimos), norintys gauti paramą būstui išsinuomoti, pateikę savivaldybės vykdomajai institucijai prašymą, yra įrašomi į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašus pagal deklaruotą gyvenamąją vietą, o jeigu asmuo gyvenamosios vietos neturi, - į savivaldybės, kurios teritorijoje gyvena.

Išduotų būsto paskolų sąlygos 2020 m.

Būsto paskolos yra vienas mistiškiausių bankinių produktų. Tai yra todėl, kad klientams bankai viešai neskelbia net preliminarinių būsto paskolos palūkanų ir pagal kokius kriterijus yra nustatomos būsto paskolos sąlygos. Dėl to banko klientui, kuris ruošiasi imti būsto paskolą yra labai sunku teisingai pasirinkti. Bankai.lt vieninteliai įvairiais būdais surenka duomenis iš bankų apie būsto paskolas ir viešai pateikia lankytojams.

Kadangi **būsto paskolos sąlygos** priklauso nuo įvairių kriterijų, šeimos sudėties, pajamų, miesto ir kitų faktorių, kartu su Bankai.lt lankytojais sukūrėme būsto paskolos palūkanų ir sąlygų dalinimosi produktą. Čia galite matyti kokiomis sąlygomis asmenys gavo **būsto paskolas** ir palyginti su tuo, ką Jums siūlo bankai. Prie šio produkto plėtojimo, padėdami tiek sau, tiek kitiems galite prisidėti ir Jūs pateikdami Jums pasiūlytas būsto paskolos sąlygas.

Būsto paskolos

Bankai.lt atliko šį naują tyrimą, kuriame publikuojamos realios būsto paskolos palūkanos, kurias gavo klientai ėmę būsto paskolą. Duomenys buvo surinkti paprašius Bankai.lt lankytojų užpildyti anoniminę apklausą, kurioje lankytojai nenurodydami savo asmeninių duomenų nurodė jau paimtų būsto paskolų sąlygas. Apklausos anketas lankytojai pradėjo pildyti 2017 m. balandžio 10 d., o duomenis pateikė daugiau nei 1000 respondentų ėmusių būsto paskolą iš įvairių bankų. **Žemiau pateiktose lentelėse pateikiame** užpildžiusių duomenis ir lenteles nuolat atnaujiname gavę naujų duomenų. Visus kviečiame ir toliau prisidėti prie gautų būsto paskolų sąlygų ([pildyti anketą](#)) skelbimo tam, kad žmonėms, kurie ims būsto paskolas ateityje būtų lengviau kalbėti su bankais ir matyti realią situaciją. Labai svarbu visiems lankytojams prisidėti prie šio projekto, nes tik tokiu atveju nuolat turėsime šviežius duomenis ir galėsime pasitikrinti prieš einant į banką. Paanalizuokite jau pateiktas išduotų būsto paskolų sąlygas ir pamatysite, kad esant kone identiškai šeimos sudėties ir pajamų situacijoms, sąlygos priklausomai nuo miesto ar vadybininko gali skirtis kardinaliai. Naudokitės mūsų visų pasidalinta informacija, patys dalinkitės ir turėkite bent šiek tiek daugiau informacijos kalbant su bankais.

Būsto paskolos palūkanų dydžiui didžiausią įtaką daro Jūsų kredito istorija, Jūsų pajamos, šeimos sudėtis ir paskolos suma. Kaip ir pastebėsite žemiau analizuodami jau išduotas būsto paskolas, pamatysite, kad uždirbantys daugiau - gauna geresnes sąlygas. Pateiksime trumpą Bankai.lt nuomonę apie kiekvieno banko išduodamų būsto paskolų portretą.

SEB būsto paskolos. Bankas nesiūlo geriausių sąlygų, bet su juo paprasta kalbėtis. Šis bankas turi daug skyrių, didelį klientų srautą, turi gerą marketingą, teigiamą pojūtį būnant banke, todėl klientai nors ir negavę geriausių sąlygų, tačiau yra patenkinti būdami jų klientais. Mėgsta užmigti ant laurų ir dėl didelio klientų skaičiaus nespėja susidoroti su klientų srautu. Šį banką apibūdintumėm kaip skirtą visiems ir visada, bet už šiek tiek brangiau. Bet užtad patogu. #

Swedbank būsto paskolos. Šis bankas yra didžiausias Lietuvoje ir turi labai didelį klientų srautą. Dėl šios priežasties banko reputacija kenčia - klientai priversti laukti eilėse, kyla nepasitenkinimas. Pastebėjome, kad šis bankas yra labai patrauklus aukštesnes pajamas gaunantiems asmenims. Čia tokie asmenys gaus ženkliai geresnes sąlygas (tikrai vienas geriausių tarp visų bankų), bus VIP klientai ir bus patenkinti banku. Kita situacija yra su žemesnes ar kitokios rūšies pajamas gaunančiais. Šioje vietoje bankas nėra toks lankstus ir gana griežtas. Tas griežtumas kerta per sąlygas klientams. Bet kadangi yra šio banko klientai, per daug nesvarsto ir negalvoja apie kitą pasirinkimą.

Luminor būsto paskolos. Luminor bankas Lietuvoje atsirado 2017 metų spalio mėnesį. Po to, kai Nordea ir DNB bankai susijungė, jie patapo vienu banku - Luminor. Po susijungimo, Luminor tapo vienu didžiausių bankų Lietuvoje. Dar kurį laiką Luminor bankas asocijuosis su DNB ir Nordea bankais, tačiau po kurio laiko apie tai pamiršime ir žinosime tik Luminor vardą. Luminor būsto paskolų srityje aršiai konkuruoja su SEB ir Swedbank. Luminor siūlomos sąlygos yra vienos geriausių ir tai tikrai padės konkuruoti su rinkos senbuviais, o naujas vardas gali tik pagerinti rezultatus išduodant būsto paskolas.

Nordea būsto paskolos. Šį banką pavadintumėm juodoju arkliuku. Siūlo geras sąlygas visiems, tačiau labai nemėgsta tų, kurie pažeidžia sutarties sąlygas ir tuom baudžia savo klientus. Banko minusai yra tie, kad fiziškai nespėja aptarnauti tiek klientų kiek norėtų, turi mažai skyrių ir yra pasiekiamas tik didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Bankas tinka jaunoms, augančioms, perspektyvioms šeimoms. Bankui nėra itin palankios B klasės pajamos. Lietuvos Nordea dar labai trūksta profesionalumo, modernumo, kliento pasitenkinimo rodiklių gerinimo. (2017 m. spalio mėn. Nordea ir DNB bankai susijungė ir tapo Luminor banku).

DNB būsto paskolos. Šis bankas praranda labai daug klientų dėl savo kainodaros: banko marža + EBIFN. Nors ir kaip stengiasi įrodyti, kad EBIFN apsaugos klientų pinigus ir sumažins riziką, rezultatai rodo ką kitą. Bankas turintis labai daug skyrių ir siūlantis gana lanksčias sąlygas, pagal išduotų būsto paskolų skaičių ženkliai atsilieka nuo lyderių SEB ir Swedbank. DNB bankas yra itin patrauklus užsienyje dirbantiems dėl 70% būsto finansavimo, kai visur kitur finansuojama tik 50% būsto vertės. Banko marketingas žaismingas, kliento pasitenkinimas banku daugiau teigiamas. (2017 m. spalio mėn. Nordea ir DNB bankai susijungė ir tapo Luminor banku)

Pagal atliktus tyrimus matome, kad geriausias būsto paskolos sąlygas dažniausiai gauna didžiųjų miestų gyventojai. Mažųjų miestų gyventojų pajamos yra mažesnės ir turtas ne toks likvidus, tad ir sąlygos prastesnės. Nors dėl prastesnių sąlygų mažesniuose miestuose fenomeno išskirtumėm mažiau likvidų perkamą turtą, o tai sąlygoja būsto paskolos sąlygų skirtumus.